

► Themabrief: **Economie**
DSO/Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

PSO is het strategisch advies- en onderzoeksbureau van DSO; PSO onderzoekt, verzamelt en ontsluit informatie en adviseert over strategie, innovatie en de programmering van DSO-projecten.

Augustus 2018

Overlevingskansen Haagse vestigingen

Haagse (bedrijfs)vestigingen kennen een grote dynamiek. Jaarlijks worden nieuwe bedrijven opgestart en ingeschreven maar er verdwijnen ook veel Haagse vestigingen. Ze worden opgeheven, gaan failliet of verhuizen. Vijf jaar na opening is ca. 35% van de vestigingen alweer verdwenen, na tien jaar is dat opgelopen tot 40%. Er zijn grote risicoverschillen tussen vestigingen. Bedrijfsgrootte, sector, locatie en het aandeel vrouwen zijn van invloed. In deze Kenniswijzer worden deze verschillen toegelicht. De kennis over de 'overlevingskansen' van vestigingen is relevant voor het economische beleid in de stad: kwetsbare sectoren/profielen vragen misschien meer of andere ondersteuning en kansrijke sectoren/profielen zijn juist interessant om beleidsmatig aan te jagen, zodat beleidsinspanningen zoveel mogelijk rendement hebben voor de economische structuur van de stad en de werkgelegenheid.

Inleiding

De afgelopen jaren zijn er veel nieuwe vestigingen in Den Haag bijgekomen, maar er zijn er ook veel verdwenen. In veel gevallen gaat het dan om een opheffing of faillissement, maar een vestiging kan ook verhuisd zijn naar een locatie buiten Den Haag of overgenomen zijn door een ander bedrijf. In het werkgelegenheidsregister dat jaarlijks in opdracht van de gemeente wordt opgesteld, wordt de reden van verdwijnen niet geregistreerd.

De gegevens van verdwenen vestigingen worden wel bewaard. Zo zitten in het werkgelegenheidsregister de gegevens van alle vestigingen die op enig moment vanaf 2000 in Den Haag waren gehuisvest. Dat zijn er ruim 82.000. Op basis van deze gegevens is het mogelijk om de 'overlevingskansen' van vestigingen in kaart te brengen met behulp van een zogenaamde survivalanalyse. Er is ook gekeken welke factoren daarop van invloed zijn, zoals bedrijfs-grootte, sector, locatie en het aandeel vrouwelijke werknemers. Als tijdseenheid voor de analyse is de 'ouderdom' van de vestiging genomen, het verschil tussen peildatum en startdatum in jaren.

Als een vestiging op 1 januari 2017, de laatste peildatum, nog in Den Haag gevestigd was, heeft die het label 'no event' gekregen (bestaat nog steeds).¹ Wanneer een vestiging niet meer op 1 januari in Den Haag gehuisvest was, is gekeken of dat in 2016 of eerder wel het geval was. Als dat zo was, is het label 'event' toegekend en is de leeftijd van de vestiging berekend op basis van het laatste jaar dat de vestiging in het werkgelegenheidsregister voorkomt.

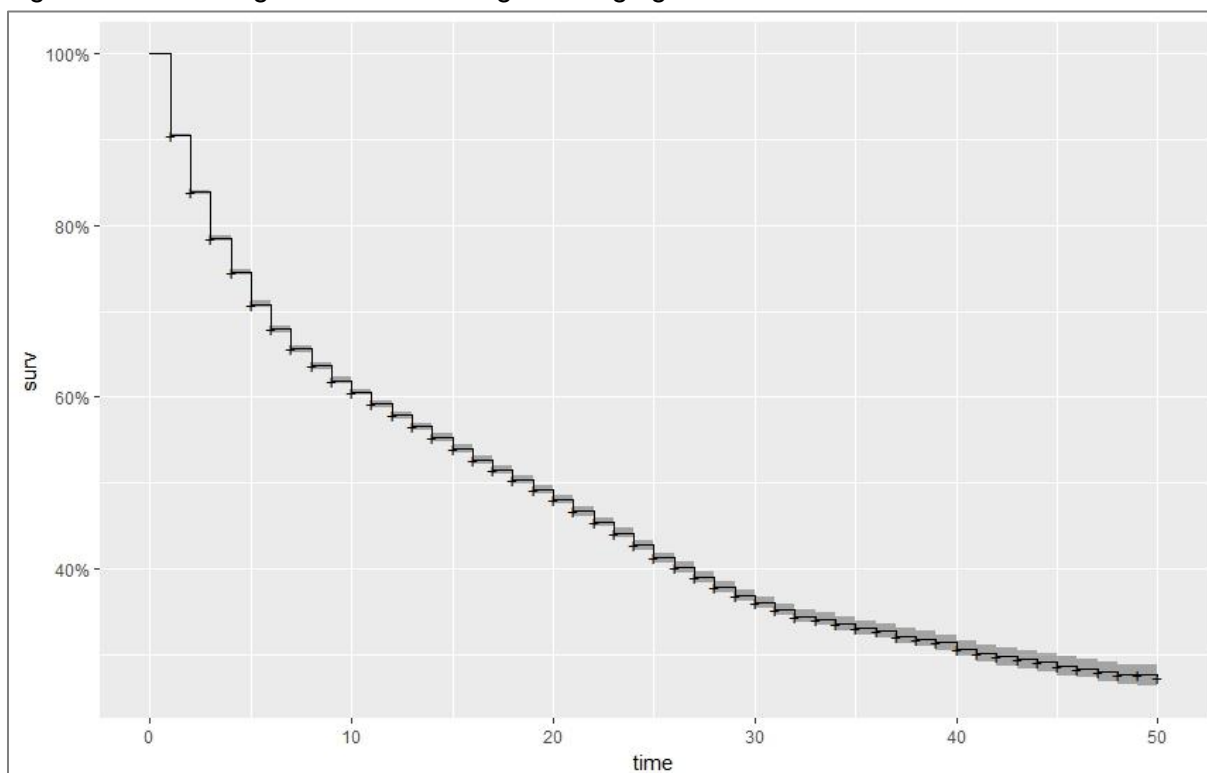
Van 5% van de vestigingen is de startdatum niet exact bekend, wel dat die voor 2000 ligt. Dit is niet zo erg, omdat de aandacht vooral uitgaat naar de overlevingskansen in de eerste tien jaar. Betreffende vestigingen zijn 18 jaar of ouder. Toch is er een correctie toegepast door aan de ouderdom van deze vestigingen 'random' een aantal jaren toe te voegen (met een gemiddelde van 5 jaar).

Resultaten

Figuur 1 geeft de overlevingskansen aan. Daaruit blijkt dat ca. 60% van de vestigingen tien jaar na de startdatum nog aanwezig is in Den Haag en dat 40% dus is opgeheven of verhuisd. Na 20 jaar is nog ca. 45% over. Het grootste verval doet zich de eerste vijf jaar voor. Ca. 30% van de nieuwe vestigingen verdwijnt in die periode.

Figuur 1 laat ook zien dat na 50 jaar nog zo'n 25% van de vestigingen bestaat; 30 vestigingen zijn zelfs ouder dan 100 jaar. Stichting Fonds 1818 tot Nut van het Algemeen is de oudste vestiging in Den Haag; opgericht in juni 1818 en dit jaar dus 200 jaar 'alive and kicking'.

Figuur 1. Overlevingskansen van Haagse vestigingen

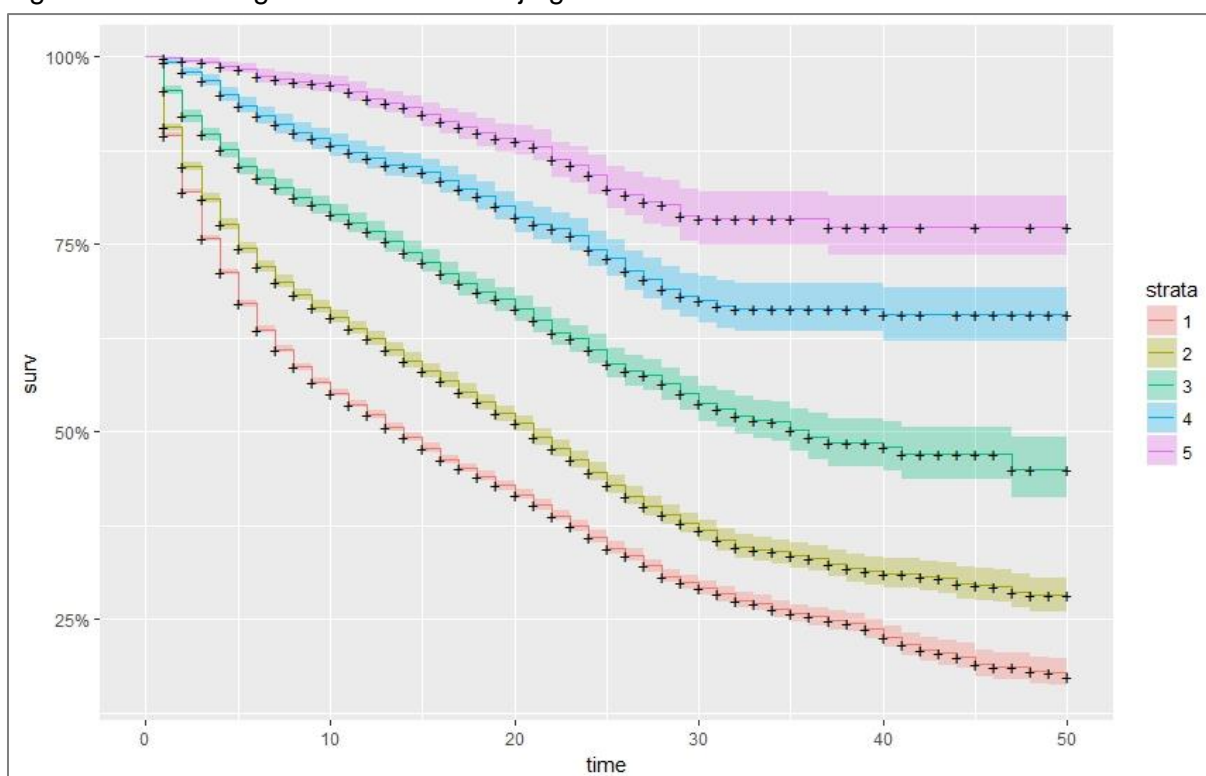
¹ In termen van survivalanalyse: 'right-censored'.

Uit de analyse blijkt dat het model goed voorspeld kan worden en dat alle onderzochte factoren significant van invloed op de overlevingskansen zijn.²

Naarmate een vestiging meer werknemers heeft nemen de overlevingskansen sterk toe. De grootste verschillen doen zich tussen micro-ondernemingen (<vijf personen) en de rest. De overlevingskansen van eenpersoonsvestigingen zijn het kleinst, direct gevolgd door vestigingen met twee of drie werknemers. Daarboven nemen de kansen snel toe.

Van de eenpersoonsvestigingen is na tien jaar nog ca. 62% over, terwijl dat voor vestigingen met meer dan 30 werknemers ca. 94% is.³ In de eerste vijf jaar treedt het grootste verval op.

Figuur 2. Overlevingskansen naar bedrijfsgrootte

Bron: WGH 2017/bewerking PSO

1= 1 werknemer, 2= 2 of 3 werknemers; 3= 4 t/m 9 werknemers; 4= 10 t/m 29 werknemers, 5= 30 werknemers of meer

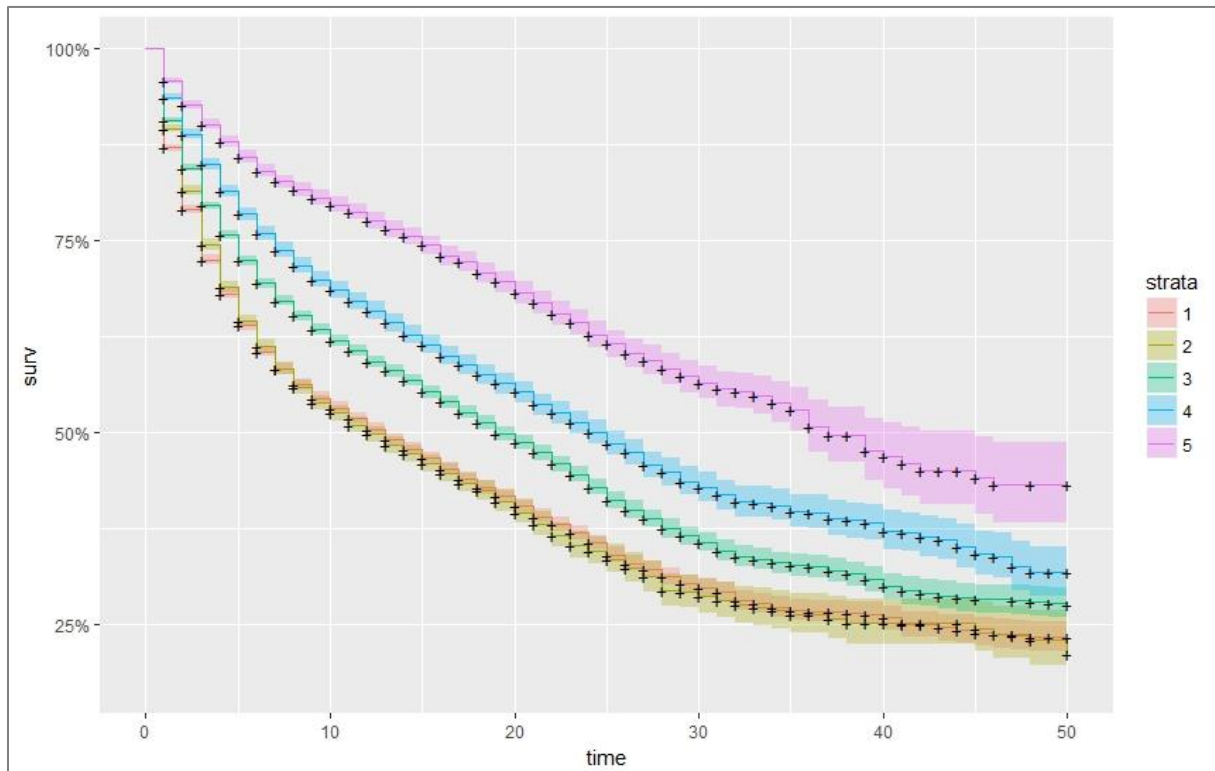
Ook tussen sectoren zijn er grote verschillen. In figuur 3 zijn de overlevingskansen voor sectoren weergegeven. De lijn van cluster 5 (Overheid, Onderwijs en Zorg) ligt voor alle jaren boven die van andere clusters. De overlevingskansen voor een vestiging in dit cluster zijn het grootst. De kansen van de clusters 1 (Bouw, Verhuur roerend goed, Handel en Landbouw/visserij) en 2 (Informatie & communicatie, Horeca en Overige dienstverlening) zijn daarentegen het laagst.

² De Cox-PH coëfficiënten en bijbehorende significantieniveaus zijn bij PSO op te vragen.

³ Bij vestigingen met meer dan 30 werknemers is de betrouwbaarheidsmarge wel groter. Dit is te zien aan de bandbreedte van het gekleurde gebied en geldt vooral voor de periode na 20 jaar.

Uit figuur 3 valt af te leiden dat na vijf jaar 85% van de vestigingen in cluster 5 nog bestaat. Voor vestigingen in cluster 1 is dat 65%. En na tien jaar is dat respectievelijk 82% en 52%, een nog groter verschil. Verder blijkt uit de figuur dat de kansen van cluster 1 in de eerste tien jaar kleiner zijn dan die van cluster 2 maar dat dat in de periode van 20 tot 30 jaar omgekeerd is. De verschillen in overlevingskansen variëren dus in de tijd.

Figuur 3. Overlevingskansen naar sector

Bron: WGH 2017/bewerking PSO

1= Bouw, Verhuur roerend goed, Handel en Landbouw/visserij

2= I&C, Horeca, Overige dienstverlening

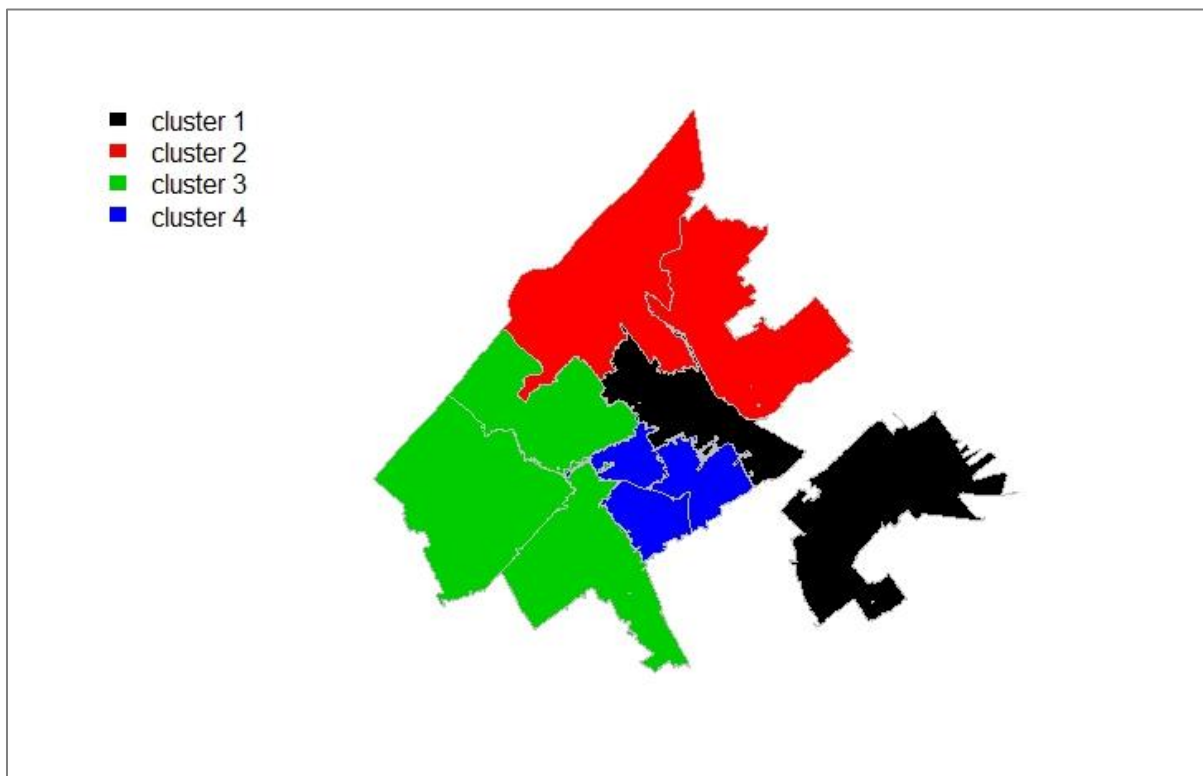
3= Advies & onderzoek, Vervoer, Verhuur onroerend goed, Cultuur, Sport & recreatie

4= Industrie, Financiële instellingen, NUTS, Energie

5= Overheid/extraterritoriaal, Onderwijs & Zorg

Als gebiedseenheid is het driecijferig postcodegebied genomen. Daarvan zijn er tien in Den Haag. Op basis van de uitkomsten zijn deze gebieden in vier risicoklassen ingedeeld (zie figuur 4). Grofweg kan men stellen dat vestigingen in de wijken Schilderbuurt, Transvaal, Moerwijk en Laakkwartier de kleinste overlevingskansen hebben en vestigingen in het stadsdeel Leidschenveen-Ypenburg, Binckhorst en Centrum-Noord de grootste.

Figuur 4. Risico's naar postcodegebieden (drie cijfers)

Bron: WGH 2017/bewerking PSO

1= laag risico; 2= benedengemiddeld risico; 3= bovengemiddeld risico; 4= hoog risico

Er zijn onderlinge relaties tussen sector, bedrijfsgrootte en locatie. Zo komen bijvoorbeeld binnen de sector Overheid geen eenpersoonsvestigingen voor en zijn vestigingen in de Bouwsector oververtegenwoordigd in Escamp. In de gehanteerde analyse is daarvoor gecontroleerd, maar er kunnen wel interactie-effecten optreden.

Eenpersoonsvestigingen

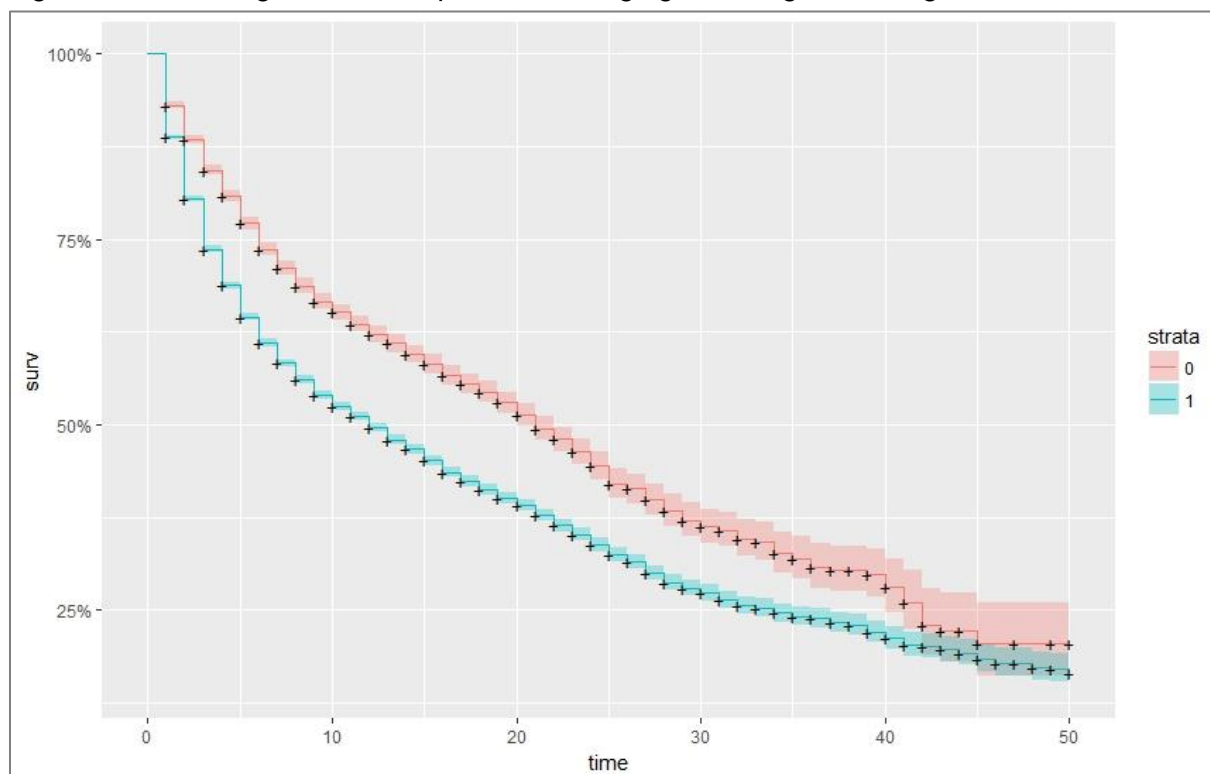
Omdat ruim 70% van het bestand uit eenpersoonsvestigingen bestaat is voor de deze categorie nog een aparte analyse uitgevoerd, waarbij tevens is gekeken of het om een manlijke of vrouwelijke eigenaar/werknemer gaat.

Ook bij deze analyse blijken sector en locatie significant van invloed te zijn. Bovendien blijkt ook geslacht een belangrijke rol te spelen. In figuur 5 is dat te zien. Eenpersoonsvestigingen met een vrouwelijke eigenaar/werknemer hebben een grotere overlevingskans. Na 5 jaar bestaat nog 76% van deze vestigingen, terwijl dat voor eenpersoonsvestigingen met een mannelijke eigenaar/werknemer 63% is. Na tien jaar is dat respectievelijk 64% en 51%.

Wat de oorzaak van deze verschillen is, is op grond van deze analyse niet bekend. Vooralsnog is het een constatering.⁴ Ook dient te worden opgemerkt dat er veel meer eenpersoonsvestigingen met een mannelijke dan met een vrouwelijke eigenaar/werknemer in het bestand zitten (resp. 48.000 en 12.000).

⁴ Er is ook een analyse uitgevoerd op het bestand exclusief eenpersoonsvestigingen. Daarbij is het aandeel vrouwelijke werknemers niet van invloed op de overlevingskansen, de andere factoren wel.

Figuur 5. Overlevingskansen eenpersoonsvestigingen naar geslacht eigenaar/werknemer

Bron: WGH 2017/bewerking PSO

0= vrouw, 1=man

COLOFON

Uitgave

Gemeente Den Haag

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Augustus 2018

Inlichtingen

DSO / Programmamanagement, Strategie en Onderzoek

Henk van Andel (070 – 35 35565 / henk.vanandel@denhaag.nl)

De dienst Stedelijke Ontwikkeling aanvaardt geen aansprakelijkheid inzake het gebruik en toepassing van de gepresenteerde gegevens. Afwijkingen in absolute aantallen en % kunnen veroorzaakt worden door afrondingen. Bij gebruik van cijfers is bronvermelding verplicht.